

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

2025 yılı yaz aylarında İzmir, Manisa, Muğla, Antalya, Bursa, Kocaeli, Bilecik, Eskişehir, Ankara, Karabük, Yozgat, Diyarbakır ve Adıyaman gibi illerde meydana gelen yüzlerce orman yangını; yalnızca ekosistemleri değil, tarım arazilerini ve yerleşim alanlarını da ciddi biçimde tehdit etmiştir. Yangınların sıklığı ve şiddeti, özellikle maden faaliyetlerinin yoğun olduğu bölgelerde dikkat çekici biçimde artmış; bu durum ekosistem üzerindeki baskıyı daha da ağırlaştırmıştır.

Yangınlara müdahalede kullanılan teknolojilerin yetersizliği, orman ve arama kurtarma işçilerinin ağır ve güvencesiz çalışma koşulları, afet yönetimi bütçesindeki sınırlılıklar bu felaketlere karşı etkin mücadeleyi engellemektedir. Yangınların ardından verilen maden ruhsatları, kamuoyunda bu yangınların doğal afet olmanın ötesinde “rant odaklı planlamaların” bir sonucu olabileceği yönünde ciddi kaygılar yaratmaktadır.

Bu bağlamda, orman yangınlarının nedenlerinin ve sonuçlarının çok boyutlu biçimde araştırılması, yangınla mücadeledeki eksikliklerin ortaya konulması ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla, Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

ÖZGÜL SAKİ

İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de son yıllarda yaşanan orman yangınları, yalnızca iklim krizinin değil; doğa talanına dayalı sermaye politikalarının, yetersiz kamu önlemlerinin ve afet yönetimindeki yapısal eksikliklerin bir sonucudur. Özellikle maden, enerji ve turizm yatırımlarına açılması planlanan bölgelerdeki yangınların yoğunluğu, bu felaketlerin doğallığını sorgulatmaktadır. Yangın sonrası “orman vasfını yitirdiği” gerekçesiyle yapılaşmaya ve madencilğe açılan alanlar, kamuoyunda “rant operasyonu” iddialarını güçlendirmektedir. Örneğin, İzmir/Seferihisar Orhanlı köyü sakinleri, bölgelerinde yürütülen jeotermal ve madencilik faaliyetlerinin yangın riskini artırdığını dile getirmiştir. Yangın sonrası verilen ruhsatlarla yangın öncesi maden izinleri arasındaki coğrafi çakışmaların bilimsel olarak araştırılması zorunludur.

Türkiye’nin yangın söndürme kapasitesi, benzer iklim kuşağındaki Yunanistan, İspanya, İtalya ve Fransa gibi ülkelerle kıyaslandığında yetersizdir. 2025 yılı itibarıyla Türkiye’nin filosunda 27 uçak, 105 helikopter ve 14 İHA bulunmasına rağmen, bu araçların büyük bir kısmı kiralıktır. Buna karşılık, Yunanistan’ın 49, İspanya’nın ise 57 yangın söndürme uçağı bulunmaktadır.

Diğer yandan erken uyarı sistemleri, yapay zekâ destekli risk haritaları ve akıllı gözetleme kuleleri gibi teknolojiler sınırlı düzeyde kullanılmaktadır. Oysa Avusturya merkezli Fireball International gibi firmalar, uydular aracılığıyla 66 saniyede yangın tespit edebilen ileri sistemler geliştirmiştir. Türkiye'nin bu tür modern teknolojilere erişimi ve kullanım kapasitesi yetersiz kalmaktadır.

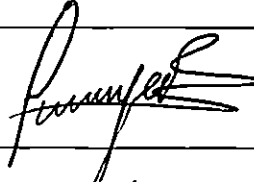
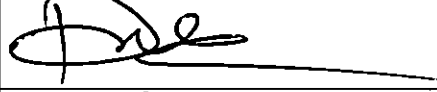
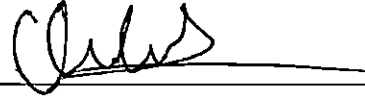
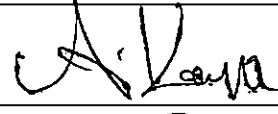
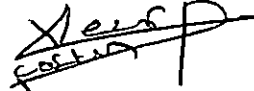
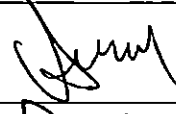
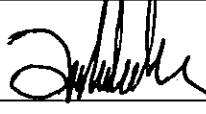
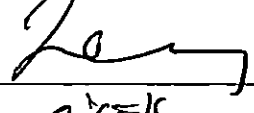
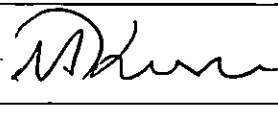
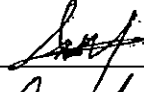
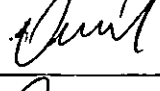
Yangınla birebir temas halinde olan orman işçileri ile arama kurtarma ekipleri düşük ücretlerle, taşeron veya mevsimlik statüde, ağır ve güvencesiz koşullarda çalıştırılmaktadır. 2025 yılında Eskişehir/Seyitgazi'de meydana gelen yangında 11 orman emekçisinin hayatını kaybetmesi, bu çalışanların maruz kaldığı riskleri trajik biçimde gözler önüne sermiştir.

Orman Genel Müdürlüğü'nün bütçesi, 2019 yılında merkezi bütçe içinde %4,48 paya sahipken, 2024'te bu oran %2,55'e kadar düşmüş; 2025'te ise ancak %3,34'e çıkarılabilmektedir. Buna karşılık, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın 2025 yılı bütçesi 130 milyar TL'ye ulaşırken, OGM'nin toplam bütçesi 45 milyar TL'de kalmıştır. Bu tablo, kamu kaynaklarının yaşam hakkı ve ekosistem önceliklerinden uzak bir şekilde tahsis edildiğini göstermektedir.

Yangınlar, yalnızca orman örtüsünü değil; biyoçeşitliliği, yaban hayatını, su kaynaklarını ve doğal döngüleri de geri dönülmez şekilde tahrip etmektedir. 2021 yılında 206 bin hektar orman alanının yok olduğu raporlanmıştır. Karakulak ve vaşak gibi nadir türlerin yaşam alanları yok olmuş; yangınların erozyon, sel ve su kirliliği gibi dolaylı etkileri uzun vadeli ekolojik krizlere yol açmıştır.

Ayrıca; son dönemde kabul edilen İklim Kanunu ve Maden Kanunu'nda değişiklikler getiren torba kanunlar, afetlerin önlenmesine ve iklim risklerinin azaltılmasına yönelik bütüncül bir yaklaşım yerine, doğa koruma ilkeleriyle çelişebilecek yeni düzenlemelere alan açmıştır. Bu durum, kamuoyunda, afetlerin felakete dönüşmesini engelleyecek önleyici politikalar yerine, riskleri derinleştirme potansiyeli taşıyan yasal değişikliklerin önceliklendirildiği yönünde tartışmalara neden olmaktadır. Oysa afet yönetimi ve çevre koruma alanında yapılacak her düzenlemenin, toplumsal fayda, ekosistem dengesi ve sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde ele alınması gerekmektedir. Bu kapsamda, mevcut yasa değişikliklerinin orman yangınlarıyla mücadele kapasitesi ve doğa koruma politikaları üzerindeki etkilerinin de Meclis tarafından değerlendirilmesi elzemdir.

Bu doğrultuda; son 5 yılda orman yangını çıkan alanlarla maden ruhsatı verilen sahalar arasındaki coğrafi çakışmaların tespit, yangın sonrası ekonomik faaliyet izinlerinin (madencilik, enerji vb.) analizi, Türkiye'nin yangın söndürme hava ve kara kapasitesinin uluslararası standartlarla karşılaştırılması, yangın söndürme teknolojileri, erken uyarı sistemleri ve risk haritalarının geliştirilmesine yönelik önerilerin hazırlanması, orman ve arama kurtarma işçilerinin istihdam ve çalışma koşullarının incelenmesi, yanan ekosistemlerin restorasyon planlarının ve mevcut uygulamaların değerlendirilmesi, 2025 yılı afet bütçesinin yeterliliği, kaynak kullanımının şeffaflığı ve etkinliğinin analizi hususların kapsamlı bir biçimde ele alınması için Meclis araştırması açılmasını talep ediyoruz.

1	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	